

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی تهران

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

واحد برنامه‌ریزی آموزشی

«طرح درس آموزش اخلاق و اخلاق در آموزش پزشکی»

اطلاعات درس:

گروه آموزشی ارابه دهنده درس: اخلاق پزشکی

عنوان درس: آموزش اخلاق و اخلاق در آموزش پزشکی

کد درس: ۱۳

نوع و تعداد واحد^۱: ۲ واحد نظری

نام مسؤؤل درس: دکتر پونه سالاری

مدرس/ مدرسان: دکتر لیلا افشار و دکتر نازآفرین قاسم زاده

پیش‌نیاز/ هم‌زمان: اخلاق پزشکی عمومی و اخلاق حرفه ای

رشته و مقطع تحصیلی: اخلاق پزشکی / کارشناسی ارشد

اطلاعات مسؤؤل درس:

رتبه علمی: استاد

رشته تخصصی: داروسازی بالینی

محل کار: بلوار کشاورز، خیابان ۱۶ آذر، نبش پورسینا، پلاک ۲۳، مرکز تحقیقات اخلاق و تاریخ پزشکی، گروه اخلاق پزشکی

تلفن تماس: ۶۶۴۱۹۶۶۱

نشانی پست الکترونیک: salari@tums.ac.ir

^۱ مشتمل بر: نظری، عملی و یا نظری- عملی به تفکیک تعداد واحدهای مصوب. (مثال: ۲ واحد نظری، ۱ واحد عملی)

توصیف کلی درس (انتظار می‌رود مسؤول درس ضمن ارائه توضیحاتی کلی، بخش‌های مختلف محتوایی درس را در قالب یک یا دو بند، توصیف کند):

هدف از ارائه این درس آشنائی فراگیران با مفاهیم، رویکرد ها و روش های آموزش اخلاق با تمرکز بر اخلاق پزشکی است. فراگیران در این درس با مفاهیم پایه آموزش با تمرکز بر آموزش اخلاق پزشکی آشنا شده، رویکردهای مختلف در آموزش اخلاق را می‌شناسند و همچنین با روش های آموزشی و ارزشیابی مناسب برای آموزش اخلاق حرفه ای آشنا شده و کاربست عملی آنها را در تدریس خود می‌آموزند. بعلاوه فراگیران با اصول اخلاقی حاکم بر فرایند آموزش در سطوح و ساختارهای مختلف آموزش علوم پزشکی اعم از آموزش های بالینی و غیر بالینی آشنا می‌شوند.

اهداف کلی / محورهای توان‌مندی:

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توان‌مندی: اهداف دانشی

انتظار می‌رود فراگیران پس از گذراندن این درس

- مفاهیم پایه در آموزش اخلاق (شیوه رسمی و غیر رسمی) را بشناسند
- با سیر تاریخی و رویکردهای مختلف در آموزش اخلاق آشنا شوند.
- مفهوم رشد اخلاقی و نظریه های مربوط به آن را بشناسند.
- سیر رشد اخلاقی در حرفه را بیاموزند.
- با نظریه های آموزشی مربوط با آموزش اخلاق آشنا شود.
- روش های مختلف تدریس و نقاط و مثبت و منفی هر یک را با تمرکز بر آموزش اخلاق بدانند.
- روش های مختلف ارزشیابی دانشجو و نقاط مثبت و منفی هر یک را با تمرکز بر آموزش اخلاق بدانند.
- اصول اخلاقی حاکم بر فرایند آموزش پزشکی را بدانند.
- مبانی آموزش و تربیت پزشک از منظر نظام سکولار و اسلام را بشناسد.
- ملاحظات اخلاقی در آموزش های علوم پزشکی اعم از بالینی و غیر بالینی را بشناسند.
- حقوق سوژه آموزشی (بیمار، جسد، حیوان، بیمارنما، همکلاسی و...) را در موقعیت آموزشی تشریح نماید.
- حقوق و وظایف دانشجویان را بشناسد.
- حقوق و وظایف مدرسان را بشناسد.

- اهداف نگرشی

- انتظار می رود فراگیران پس از گذراندن این درس
- اهمیت آموزش اخلاق در حرفه را درک کنند.
- اهمیت طراحی درسی مناسب برای آموزش اخلاق درک کنند.
- اهمیت کاربرد متناسب روش های تدریس در سطوح و ساختارهای آموزشی را مختلف در آموزش اخلاق حرفه ای درک کنند.
- اهمیت استفاده از روش های ارزشیابی متناسب با آموزش اخلاق حرفه ای را درک کنند.
- به اهمیت نقش مدرس در رشد اخلاقی دانشجویان پی ببرند.
- اهمیت آموزش پزشکی به شیوه اخلاقی را درک کند.
- اهمیت الگو بودن و آموزش پنهان در پزشکی را درک کند.

اهداف عملکردی

- انتظار این است که فراگیران پس از گذراندن این درس
- بتوانند یک طراحی آموزشی مناسب برای آموزش در س اخلاق در حوزه تخصصی خود انجام داده و آن را اجرا کنند.
- بتوانند تعادل در نقشهای خود به عنوان یادگیرنده - مراقبت و درمان بیمار - یاددهنده را برقرار کنند.
- چالشها و تعارضات موجود در آموزش پزشکی اعم از آموزش پایه و بالینی را شناسایی و حل کنند
- نقش و کاربرد اصول اخلاق پزشکی را در حیطه‌ی آموزش پزشکی در شرایط عام و حالات خاص (نظیر بیماران بی هوش و افراد متوفی و) تشریح کنند.
- تعارض بین آموزش پزشکی و مراقبت از بیمار را مدیریت کنند.

پس از پایان این درس انتظار می‌رود که فراگیر:

بتواند به اهمیت آموزش اخلاق پزشکی و شیوه های آموزش و نیز ملاحظات اخلاقی حاکم بر آموزش پزشکی آشنا بوده و آنها را در تدریس خود به کار ببندد.

رویکرد آموزشی^۱:

ترکیبی^۳

حضوری

مجازی^۲

روش های یاددهی - یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد مجازی

کلاس وارونه

یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال

یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی

یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)

یادگیری اکتشافی هدایت شده

یادگیری مبتنی بر سناریوی متنی

یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم

سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

رویکرد حضوری

سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)

بحث در گروههای کوچک

ایفای نقش

یادگیری اکتشافی هدایت شده

یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)

یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)

یادگیری مبتنی بر سناریو

استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط همتایان)

یادگیری مبتنی بر بازی

سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

رویکرد ترکیبی

ترکیبی از روش های زیرمجموعه رویکردهای آموزشی مجازی و حضوری، به کار می رود.

1. Educational Approach

2. Virtual Approach

3. Blended Approach: Blended learning is an approach to education that combines online educational materials and opportunities for interaction online with traditional place-based classroom methods.

لطفا نام ببرید: سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم، یادگیری اکتشافی هدایت شده

تقویم درس:

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجو	نام مدرس / مدرسان
۱	آشنائی با مفاهیم پایه در آموزش اخلاق نظریه های آموزشی (رفتارگرایی، شناختی، ساختار گرایی - یادگیری تجربی - جوامع یادگیری)	سخنرانی تعاملی یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم یادگیری اکتشافی هدایت شده	تعامل با استاد مربوطه در تیه محتوای درسی و ارائه درس	دکتر افشار
۲	رشد اخلاقی و نظریه های مربوط به آن.	سخنرانی تعاملی یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم یادگیری اکتشافی هدایت شده	تعامل با استاد مربوطه در تیه محتوای درسی و ارائه درس	دکتر افشار
۳	رشد اخلاقی در حرفه و مولفه های آن			دکتر افشار
۴	استانداردهای آموزش اخلاق، طراحی آموزشی در آموزش اخلاق	سخنرانی تعاملی یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم یادگیری اکتشافی هدایت شده	تعامل با استاد مربوطه در تیه محتوای درسی و ارائه درس	دکتر افشار
۵	راهبردهای یاددهی - یادگیری در آموزش اخلاق	سخنرانی تعاملی یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم یادگیری اکتشافی هدایت شده	تعامل با استاد مربوطه در تیه محتوای درسی و ارائه درس	دکتر افشار
۶	اصول ارزشیابی دانشجو با تمرکز بر	سخنرانی تعاملی یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم	تعامل با استاد مربوطه در تیه محتوای درسی و ارائه درس	دکتر افشار

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجو	نام مدرس / مدرسان
	ارزشیابی اخلاقی در حرفه شیوه های ارزشیابی فراگیران در اخلاق حرفه ای	یادگیری اکتشافی هدایت شده		
۷	اصول اخلاق در آموزش،	سخنرانی تعاملی یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم یادگیری اکتشافی هدایت شده	تعامل با استاد مربوطه در تیه محتوای درسی و ارائه درس	دکتر قاسم زاده
۸	ویژگی های اخلاقی مدرس علوم پزشکی، تعهد حرفه ای مدرس علوم پزشکی			دکتر قاسم زاده
۹	ملاحظات اخلاقی در آموزش های پایه، ملاحظات اخلاقی دروس تئوری،	سخنرانی تعاملی یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم یادگیری اکتشافی هدایت شده	تعامل با استاد مربوطه در تیه محتوای درسی و ارائه درس	دکتر قاسم زاده
۱۰	ملاحظات اخلاقی در آموزش مجازی			دکتر قاسم زاده
۱۱	ملاحظات اخلاقی سالن تشریح و استفاده از جسد در آموزش پزشکی، ملاحظات اخلاقی استفاده از حیوان در آموزش پزشکی	سخنرانی تعاملی یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم یادگیری اکتشافی هدایت شده	تعامل با استاد مربوطه در تیه محتوای درسی و ارائه درس	دکتر قاسم زاده

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجو	نام مدرس / مدرسان
۱۲	ملاحظات اخلاقی در آموزش های بالینی			دکتر قاسم زاده
۱۳	ملاحظات اخلاقی در آموزش های خاص تخصصی	سخنرانی تعاملی یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم یادگیری اکتشافی هدایت شده	تعامل با استاد مربوطه در تیه محتوای درسی و ارائه درس	دکتر قاسم زاده
۱۴	ملاحظات اخلاقی آموزش بالینی با مشارکت همکلاسی،	سخنرانی تعاملی یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم یادگیری اکتشافی هدایت شده	تعامل با استاد مربوطه در تیه محتوای درسی و ارائه درس	دکتر قاسم زاده
۱۵	ملاحظات اخلاقی آموزش بالینی از طریق بیمارنا و بیماران مجازی (کودک و بزرگسال)			دکتر قاسم زاده
۱۶	ملاحظات اخلاقی لحاظ شده در راهنماها ی اخلاقی آموزش بالینی در دانشگاهها و مراکز آموزشی و درمانی جهان	سخنرانی تعاملی یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم یادگیری اکتشافی هدایت شده	تعامل با استاد مربوطه در تیه محتوای درسی و ارائه درس	دکتر قاسم زاده
۱۷	ملاحظات اخلاقی آموزش بالینی از طریق بیماران در شرایط عام و حالات خاص (بیماران بیهوش، کودک، فاقد ظرفیت و در حال	سخنرانی تعاملی یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم یادگیری اکتشافی هدایت شده	تعامل با استاد مربوطه در تیه محتوای درسی و ارائه درس	دکتر قاسم زاده

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف	نام مدرس / مدرسان
	احتضار و تازه فوت شده		دانشجو	

وظایف و انتظارات از دانشجو:

حضور منظم در جلسات آنلاین، استفاده از کلاسهای آفلاین و جلسات حضوری رفع اشکال، ارائه به موقع سخنرانی و مشارکت فعال در جلسه

روش ارزیابی دانشجو:

- نوع ارزیابی: تکوینی
- روش ارزیابی دانشجو: ارزشیابی تکالیف محوله در هر جلسه کلاس درس

✓ **ارزیابی تکوینی (سازنده):** ارزیابی دانشجو در طول دوره آموزشی با ذکر فعالیت‌هایی که دانشجو به طور مستقل یا با راهنمایی استاد انجام می‌دهد. این نوع ارزیابی می‌تواند صرفاً با هدف آرایه بازخورد اصلاحی و رفع نقاط ضعف و تقویت نقاط قوت دانشجو صورت پذیرفته و یا با اختصاص سهمی از ارزیابی به آن، در نمره دانشجو تأثیرگذار باشد و یا به منظور تحقق هر دو هدف، از آن استفاده شود.

نظیر: انجام پروژه‌های مختلف، آزمون‌های تشخیصی ادواری، آزمون میان ترم مانند کاربرگ‌های کلاسی و آزمونک (کوئیز) های کلاسی

✓ **ارزیابی تراکمی (پایانی):** ارزیابی دانشجو در پایان دوره است که برای مثال می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

- آزمون‌های کتبی، شفاهی و یا عملی با ذکر انواع آزمون‌ها برای مثال آزمون‌های کتبی شامل آزمون‌های کتبی بسته پاسخ اعم از «چندگزینه‌ای»، «جورکردنی گسترده»، «درست- نادرست» و آزمون‌های کتبی باز پاسخ اعم از تشریحی و کوتاه پاسخ، آزمون‌های استدلالی نظیر آزمون ویژگی‌های کلیدی، سناریونویسی با ساختن فرضیه و آزمون‌های عملی که برای مثال می‌تواند شامل انواع آزمون‌های ساختارمند عینی نظیر OSCE³، OSLE⁴ و ... و یا ارزیابی مبتنی بر محل کار⁵ با استفاده از ابزارهایی نظیر DOPS¹، لاگ‌بوک²، کارپوشه (پورت فولیو)³، ارزیابی ۳۶۰ درجه⁴ و باشد.

1. Formative Evaluation
2. Summative Evaluation
3. Objective Structured Clinical Examination
4. Objective Structured Laboratory Examination
5. Workplace Based Assessment

منابع:

منابع شامل کتاب‌های درسی، نشریه‌های تخصصی، مقاله‌ها و نشانی وبسایت‌های مرتبط می‌باشد.

الف) کتب:

ب) مقالات:

ج) محتوای الکترونیکی:

د) منابع برای مطالعه بیشتر:

۱. مشاهده مستقیم مهارت‌های بالینی Direct Observation of Procedural Skills: روشی است که به طور ویژه، برای ارزیابی مهارت‌های عملی (پروسیجرها) طراحی شده است. در این روش فراگیر در حین انجام پروسیجر، مورد مشاهده قرار می‌گیرد و عملکرد وی بر اساس یک چک لیست ساختارمند، ارزیابی می‌شود. با این روش، بعد از هر بار انجام آزمون، نقاط قوت و ضعف فراگیر شناسایی می‌شوند. فرایند مشاهده فراگیر در حدود ۱۵ دقیقه و ارائه بازخورد به وی حدود ۵ دقیقه به طول می‌انجامد.

2. Logbook

3. Portfolio

4. Multi Source Feedback (MSF)